

PRATARMĖ

Išleisdami šį mokslo darbų rinkinio tomą, siekėme kuo išsamiau atskleisti pačius įvairiausius kultūros paveldo išsaugojimo ir sklaidos aspektus. Norėtusi tikėti, kad šį tikslą mums pavyko pasiekti, nes *Bibliografija* pasipildė įvairesnėmis ir pirmą kartą skelbiamomis mūsų šalies mokslininkų ir specialistų publikacijomis.

Pristatomo tomo aptariamų temų skalė labai plati – nuo kultūros paveldo ilgalaikio išsaugojimo strategijos ir programų analizės (Regina Varnienė-Janssen) iki tautinio tapatumo aptarimo (Romualdas Grigas).

Greta kultūros paveldo strateginių ir filosofinių problemų svarstymo dera straipsniai apie skaitmeninio turinio kūrimą, ženkliai išplečiantį išsaugotų kultūros vertybių sklaidos ir panaudojimo galimybes. Šiai temai skirtos net kelios mūsų šalies specialistų publikacijos. Apie dailės kūrinių, tapybos darbų, fotografijų, bionistikos, sfragistikos ir daugelio kitų Dailės muziejaus eksponatų skaitmeninimą, vykdant bendrą projektą su Lietuvos nacionaline biblioteka ir Lietuvos archyvų departamentu, rašo Loreta Meškelevičienė. Skaitmeninį kultūros paveldo turinį praturtina „atgimę balsai“ iš suskaitmenintų Lietuvos šelako plokštelių. Eglės Marčėnienės publikacija supažindina ne tik su Nacionalinės bibliotekos šelako plokštelių skaitmeninimo projektu, bet ir pateikia daug vertingos ir įdomios informacijos apie plokštelių leidybos ypatumus bei jų sąsajas su to meto plokštelių įrašų galimybėmis.

Lietuvos kultūros paveldo skaitmeninimo iniciatyvos ir vientisos skaitmeninio turinio erdvės formavimas tiesiogiai susijęs su nacionaline kultūros paveldo skaitmenine biblioteka, kurios sukūrimo vizija savo ruožtu tiesiogiai siejasi su Europos skaitmeninės bibliotekos iniciatyva. Europos skaitmeninės bibliotekos iniciatyvos strategija bei jos praktinis įgyvendinimas aptariami Zinaidos Manžuch publikacijoje.

Lietuvos kultūros paveldą turtina ir mūsų tautiečių, dėl susiklosčiusių aplinkybių išvykusių svetur, kūrybinis palikimas, po tam tikro laiko sugrįžtantis į gimtąją žemę. Lietuvos nacionalinės bibliotekos fondai kasmet pasipildo reikšmingais užsienyje gyvenusių ir kūrusių lietuvių archyviniais dokumentais, rankraščiais ir sukauptų bibliotekų kolekcijomis. Apie JAV žurnalisto, keliautojo, visuomenės ir kultūros veikėjo Mato Šalčiaus archyvinį palikimą Lietuvos nacionalinėje bibliotekoje rašo Dalia Tarailienė. Inkunabulus, saugomus tos pačios bibliotekos

Retų knygų ir rankraščių fonde, pristato Viktorija Vaitkevičiūtė-Verbickienė.

Šio tomo staigmena – Sandros Kuliešienės publikacija, skirta senosios lietuviškos knygos iliustracijoms. Aptardama senosios lietuviškos apipavidalinimą, autorė ypatingą dėmesį atkreipia į knygos puošybos elementus, kurie, autorės žodžiais tariant, buvo „...pagrindas suklestėti šiuolaikiniam tautiniam knygos menui Lietuvoje“.

Analizinės bibliografijos rengimo ilgametė patirtis paskatino Audronę Matijošienę susumuoti „Lietuvos bibliografijos“ C serijos rengimo rezultatus, pateikti metraščių rengimo eigą ir nušviesti grožinės literatūros vietą lietuviškoje periodinėje spaudoje.

Ilgametis *Bibliografijos* redakcinės kolegijos narys Osvaldas Janonis mūsų šalies specialistams pristato naują monografiją apie Rusijos retrospektyvinę nacionalinę bibliografiją.

Jau tapo tradicija *Bibliografijoje* skelbti kasmet vykstančių IFLA generalinių konferencijų medžiagą. Šiame tome taip pat publikuojame užsienio autorių pranešimus. Dalis jų yra skirti įvairių šalių bibliografinėi apskaitai nušviesti: *Valstybinė bibliografija: vakar, šiandien ir rytoj – Korėjos patirtis* (Yeon-Kyoung Chung), *Valstybinė bibliografija: Kinijos patirtis* (Ben Gu), *Valstybinės bibliografijos padėtis Nepriklausomų Valstybių Sandraugos (NVS) Vidurinės Azijos šalyse* (Aleksandr Džigo ir Aleksandra Teplickaja).

Kita užsienio autorių publikacijų dalis yra skirta katalogavimo naujovėms. Jas pristatydami siekiame ne tik su jomis supažindinti specialistus, bet ir paskatinti šias naujoves diegti mūsų šalies bibliotekose bei kitose atminties institucijose. Rick Bennett ir jo kolegų publikacijoje nagrinėjamas Virtualaus tarptautinio autoritetinio failo sukūrimas. Alan Danskin publikacijoje atsako į savo paties užduotą klausimą: ar bus katalogavimo pabaiga? Mauro Guerrini su kolegomis aptaria kolektyvinės autorystės temą bei autoritetinių įrašų sudarymo archyvuose klausimus.

Pabaigai norėtusi išreikšti viltį, kad šis Bibliografijos tomas bus naudingas ne tik bibliotekose dirbantiems specialistams. Kai kurie klausimai galbūt pasirodys įdomūs ir muziejuose bei archyvuose besidarbuojantiems kolegoms. Gal šį leidinį pasklaidys ir universiteto auditorijose žinių besisemiantys studentai.

Regina Varnienė-Janssen